

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
79 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2019

Наукове видання

Збірник тез доповідей 79 наукової конференції викладачів академії
16 – 19 квітня 2019 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 9 від 02.04.2019 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

продукції промислової галузі національної економіки мають кваліфікація експертів, які залучаються для дослідження та рівень маркетингової спрямованості.

Таким чином, якісна орієнтація оцінки конкурентоспроможності продукції промислової галузі залежить від стратегії розвитку системи управління комерційною діяльністю суб'єкта промислової галузі національної економіки. Також потребує розкриття інформація наскільки повно у дослідженні враховані потреби покупців, у тому числі потенційних, а також можливості підвищення якості і зниження собівартості продукції. Пріоритетні заходи щодо підвищення конкурентоспроможності у промисловій галузі повинні бути націлені на формування привабливості і перевагу продукції на стадії науково-технічного обґрунтування, розробки, створення, розподілу, збуту і сервісного обслуговування її.

Конкурентоспроможність продукції є визначальним фактором конкурентоспроможності промислової галузі національної економіки. Конкурентоспроможність промислової галузі – це системна і потенційна здатність проектувати, створювати і реалізовувати у відповідних умовах продукцію, яка за своїми соціально-економічними (споживчими і вартісними) характеристиками у комплексі більш приваблива для споживачів національного ринку, ніж продукція промислових конкурентів. Конкурентоспроможність промислової галузі національної економіки характеризує стратегічні можливості і позитивну динаміку пристосування суб'єктів промисловості до мінливих умов конкуренції у ринковому середовищі.

Література

1. Ансофф И. Стратегическое управление. Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1989. – 519 с.
2. Шершньова З.Є. Стратегічне управління : підручник, 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.
3. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. – Херсон: Видавництво Грінь Д.С., 2016. – 500 с.
4. Масленников Є.І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства : монографія. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015. – 316 с.

АНАЛІЗ СУТНОСТІ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Баранюк Х.О., асистент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Забезпечення розвитку економіки в будь якій країні та покращення рівня життя населення, відбувається, в першу чергу, через економічну стабільність, в тому числі за рахунок забезпечення розвитку вітчизняного виробника та продовольчої безпеки в країні. Тобто, створення стабільної, конкурентоздатної та стійкої економіки в державі, можливе через забезпечення та підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств, що неможливе без впровадження вдалих реформ та підтримки вітчизняних товаровиробників з боку держави. Це стосується й найбільш перспективного сектору – малого бізнесу, розвиток якого, є одним з найважливіших питань підвищення ефективності діяльності підприємств саме такої галузі, як харчова промисловість, та його розвитку в країні взагалі. Тому, приймаючи до уваги попередні дослідження, можна сказати, що для виконання однієї з найважливіших задач, що постають перед кожним підприємством, а саме завдання з забезпечення та підвищення до належного рівня конкурентоспроможності підприємства, для отримання прибутку, розвитку підприємств, галузей, економіки країни. Тому для проведення

дослідження їх стану необхідне: вивчення сутності понятійно-категоріального апарату «конкурентоспроможність», її класифікації; підходів до аналізу зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на підприємство, їх структурування та класифікації; аналізу та пошук найбільш оптимальних методів оцінювання рівня конкурентоспроможності, у т.ч. для підприємств малого бізнесу, та визначення груп показників, що необхідні для проведення такого оцінювання з врахуванням їх оптимальності та найбільшої ефективності.

Проведенні дослідження показують [1], що така категорія, як «конкурентоспроможність» в дослідженнях вчених має різне трактування та не має єдиного підходу у визначенні її сутності і видів, так як є досить широким категоріальним поняттям. У попередніх дослідженнях [1; 2], нами були узагальнені об'єкти дослідження конкурентоспроможності та визначені основні поняття понятійно-категоріального апарату «конкурентоспроможність», які досліджувались як українськими, так і іноземними вчених, а також сформовано визначення сутності поняття «конкурентоспроможність підприємства малого бізнесу». На нашу думку, конкурентоспроможність підприємства малого бізнесу – це здатність підприємства малого бізнесу ефективно функціонувати на споживчому ринку на більш вигідних або більш прийнятних для споживача умовах, у порівнянні з конкурентами, що сприяє просуванню і збуту продукції (товарів, робіт, послуг) на ринку з врахуванням впливу факторів зовнішнього середовища через забезпечення ефективності всіх видів його власної діяльності та синергетичного ефекту від об'єднаної діяльності на підставі застосування контрактингу, як інструменту забезпечення їх конкурентоспроможності. Нами виділено найбільш узагальнене визначення сутності «конкурентоспроможність підприємства» – це результат переваг підприємства над іншими підприємствами, що виступають в ролі його конкурентів. Але, треба зазначити, що значний вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства та ефективність його діяльності мають не тільки внутрішні, а саме зовнішні фактори впливу [3]. Так, ми згодні з Васьковською К.О. [3; 4], яка узагальнила класифікацію внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на конкурентоспроможність підприємства з їх подальшим структуруванням на об'єктивні, умовно-об'єктивні та суб'єктивні фактори. В ході досліджень, нами було доповнено та удосконалено структурування внутрішніх та зовнішніх факторів в розрізі етапів здійснення звичайної діяльності та доповнено і удосконалено класифікацію в залежності від рівня дослідження об'єкта та рівня конкурентоспроможності [3], приймаючи до уваги розробки Е.Л. Смольянової та В.Б. Малицької [5] та з врахуванням розробки Н.М. Купріної [6]: розглянуто п'ять рівнів оцінювання конкурентоспроможності: мегарівень; макрорівень; мезорівень; мікрорівень; нанорівень. Слід при цьому зазначити, що на підприємствах малого бізнесу, як правило, мегарівень відсутній.

Підвищення рівня конкурентоспроможності на підприємствах є неможливим без проведення глибокого аналізу із врахуванням таких категорій, як оцінювання та вимірювання. На наш погляд, під «оцінюванням» слід розуміти дослідження у вигляді певного інструменту чи процедури з метою визначення критеріїв та результатів, а також визначення подальших дій адміністративного апарату з приводу управління підприємством та підвищенням його рівня конкурентоспроможності. На відміну від даної категорії, під «вимірюванням» слід розуміти відображення за допомогою проведення експериментів та обчислень із застосуванням спеціальних технічних засобів, значення фізичних величин. А саме аналіз передбачає застосування системи певних методів та характерних для них показників з метою оцінювання ефективності діяльності підприємства та рівня його конкурентоспроможності.

В попередніх дослідженнях, нами були виділені основні кількісні та якісні методи оцінювання конкурентоспроможності підприємств [2], а також сформовано методи, що базуються на основі їх симбіозу. На наш погляд, не доцільно використовувати тільки кількісні або якісні методи дослідження конкурентоспроможності підприємств, саме комбіновані методи оцінювання, є більш оптимальними для підприємств, через їх системний характер, але за відсутністю громіздких і складних розрахунків. Одним з таких комбінованих

методів оцінювання, є КЕФ-аналіз (комплексний методичний підхід до аналізу конкурентоспроможності підприємства), який дозволяє проаналізувати ефективність діяльності підприємства та його конкурентивність у комплексі, за допомогою певної системи показників [2], але даний метод лише частково підходить для оцінки ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємств малого бізнесу. Нами, було запропоновано використання даного методу аналізу на підприємствах малого бізнесу з врахуванням специфіки діяльності підприємств малого бізнесу та особливостей управління такими підприємствами, через застосування «теорії обмежень».

Проведені дослідження, дають можливість, зробити висновок, що категорія «конкурентоспроможність» є досить широким поняттям та потребує подальших досліджень та пошуку найбільш оптимальних комбінованих методів оцінювання рівня конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств, в тому числі адаптації їх для підприємств малого бізнесу, а також подальшого їх удосконалення.

Література

1. Баранюк Х.О. Конкурентоспроможність: сутність та об'єкти дослідження // Економіка харчової промисловості. 2016. – Т. 8, – Вип. 4. – С. 33-39.
2. Баранюк Х.О. Підприємства малого бізнесу: дослідження методів аналізу конкурентоспроможності // Розвиток фінансової системи сучасного підприємства: обліково-аналітичний аспект: колективна монографія / за ред. В.В. Немченка. – Одеса, 2017. Розділ 3, п. 3.6. – С. 217-230.
3. Baraniuk Kh. Analysis and structuring of external and internal factors of influence on competitiveness of enterprise // Food industry economics. 2017. – Vol. 9, – No. 1. – P. 30-37.
4. Васьковська К.О. Розвиток управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.04 / наук. кер. Н.М. Куприна. Одеса, 2015. – 20 с.
5. Смольянова Е.Л., Малицкая В.Б. К вопросу о классификации факторов и резервов обеспечения конкурентоспособности предприятия // вестник Тамбовского университета, выпуск 2 (70). Тамбов, 2009. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/k-voprosu-o-klassifikatsii-faktorov-i-rezervov-obespecheniya-konkurentosposobnosti-predpriyatiya> (дата обращения: 20.03.2019).
6. Куприна Н.М. Конкурентоспособность предприятия: виды и уровень // Формування ринкової економіки: збірник наукових праць. Київ, КНЕУ. – 2011. – Ч. 1. – С. 567-570.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РИНКОВИХ УМОВАХ

**Маркова Т.Д., к.е.н., ст. викладач, Пчелянська Г.Б., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Для планування економічних проектів, ризиків прийнятих фінансово-економічних рішень, а також для підведення підсумків завершених етапів діяльності з управління об'єктами власності вагоме значення має їх оцінювання. На сьогоднішній день в умовах відносин купівлі-продажу важливе місце займає оцінка, зокрема, якщо власник виступає учасником будь-якої угоди зі своїм майном (бізнесом).

Так, наприклад, оцінка вартості має вирішальну роль для потенційного покупця чи продавця – при визначенні обґрунтованої ціни угоди (купівлі-продажу, міни чи іншого відчуження); для кредиторів – при прийнятті рішення про надання позики; для орендодавців – при встановленні орендної плати, прив'язаної до ринкової вартості об'єкта оренди; для інвесторів – при визначенні базової та майбутньої вартості проекту розвитку бізнесу; а також для власників земельних ділянок; страхових компаній; держави та суспільства в цілому. Безпосередньо, як свідчить практичний досвід, між учасниками трансакційних процесів

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Корсікова Н.М.	358
ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ РИНКУ КОШЕРНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Дроздова В.А.	360
ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ-ВИРОБНИКІВ СОКІВ ТА СОКОВМІСНИХ НАПОЇВ	
Дьяченко Ю.В., Коренман Є.М.	362
РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.	364
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Мужайло В.Д., Кривоногова І.Г.	366
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	
Ніколюк О.В., Левчук Ю.С.	368

СЕКЦІЯ «ОБЛІК І АУДИТ»

ОЦІНКА ПЕРСИСТЕНТНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: АКТУАЛЬНИЙ АСПЕКТ	
Купріна Н.М.	370
РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В ОЦІНЦІ БІЗНЕСУ ПІДПРИЄМСТВА	
Ступницька Т.М., Антонюк О.П.	372
СТАТИСТИЧНИЙ ОБЛІК ВИТРАТ ПРАЦІ	
Ощепков О.П.	374
ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Євтушевська О.О.	375
ДЕПОЗИТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	
Тарасова О.В.	377
ЯКІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
Скляр Л.Б.	379
СИСТЕМА КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ	
Мельник Ю.М., Головаченко Л.М.	381
АНАЛІЗ СУТНОСТІ ОСНОВНИХ КАТЕГОРІЙ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
Баранюк Х.О.	383
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РИНКОВИХ УМОВАХ	
Маркова Т.Д., Пчелянська Г.Б.	385
БАГАТОГРАННІСТЬ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНЦІЯ» ТА «КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ»	
Іванченкова Л.В., Стасюкова К.В.	387

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

ВПЛИВ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ	
Ткачук Т.І.	388
СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ ЗБИТКУ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ	
Руммо В.В.	390
ТЕНДЕНЦІЇ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	
Криницька О.О.	392
ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА»: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	
Шишлюк В.Р., Заболотна О.С.	394

СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ТА ЙОГО ОБУМОВЛЕНІСТЬ	
Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С.	396
РОЗУМІННЯ КОНЦЕПЦІЇ «СОЦІАЛЬНЕ» В СУСПІЛЬНИХ НАУКАХ	
Іванов Є.В., Мордовець М.В.	397
КОМАНДА І ОРГАНІЗАЦІЯ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ	
Черкаський А.В.	398